

รายงานผลการดำเนินโครงการ
การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม
อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ดร.ชุมพล ชะนะมา และคณะ
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
สิงหาคม 2566

คำนำ

โครงการการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม อำเภอเสีตา จังหวัดนครราชสีมา จัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอเสีตา ผ่านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริม พัฒนาให้คนในชุมชนสามารถสร้างสรรค์ผลงานจากทุนทางวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบได้มาตรฐาน สามารถเผยแพร่ และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ถือเป็นบริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่น โดยดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการด้วยกระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน และการเรียนรู้เชิงจากการปฏิบัติ ซึ่งนำวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายมาใช้ในการศึกษาทั้งการศึกษาจากเอกสาร การศึกษาข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายสามารถสร้างสรรค์ผลงานจากทุนทางวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและได้มาตรฐาน ผลิตต้นแบบลายผ้าอัตลักษณ์ มัปไม้ไผ่แก้ว ขึ้น และมีกลุ่มนวัตกรรมที่มีความสนใจสืบสานต่อมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่นในมิติที่แตกต่างกันตามความสนใจและความถนัดของตน

ขอขอบคุณ อำเภอเสีตา โรงเรียนเสีตาวิทยา กลุ่มทอผ้าบ้านแฝก - โนนสำราญ และเครือข่ายผู้ทอผ้าในอำเภอเสีตา ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม ทำให้การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายครบถ้วนทุกประการ ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ การบริการทางวัฒนธรรม จำนวน 5 ชิ้น มีนวัตกรรมทางวัฒนธรรมที่ได้รับการพัฒนาเป็นต้นแบบ จำนวน 8 คน เกิดพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ด้วยทุนทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 แห่ง ได้สื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารการตลาด จำนวน 3 ชิ้น มีการบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 5 หลักสูตร และเกิดองค์ความรู้ต่ออาจารย์และนักศึกษาที่ดำเนินการร่วมกับชุมชนในด้านต่าง ๆ จำนวน 5 ด้าน

(ดร.ชุมพล ชะนะมา)

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ชื่อโครงการ	4
1.2 งบประมาณ	4
1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ	4
1.4 ความเชื่อมโยงกับแผนในระดับต่าง ๆ	4
1.5 หลักการและเหตุผล	4
1.6 วัตถุประสงค์	9
1.7 เป้าหมายของตัวชี้วัดความสำเร็จ	10
1.8 กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์	10
1.9 พื้นที่ดำเนินการ	10
บทที่ 2 รายละเอียดการดำเนินงาน	
2.1 กิจกรรมที่ดำเนินการ	14
2.2 ผลผลิตจากการดำเนินโครงการ (Output)	28
2.3 ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	28
2.4 ผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดกรอบการดำเนินงาน TOR	28
2.5 หน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมดำเนินโครงการ	29
2.6 จำนวนองค์ความรู้/ ชุดความรู้ที่นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น	29
2.7 จำนวนรายวิชาที่มีการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น	29
บทที่ 3 สรุปผลการดำเนินงาน	
3.1 สรุปผลการดำเนินงาน	30
3.2 ปัญหาอุปสรรค	30
3.3 ข้อเสนอแนะ	30
ภาคผนวก	
ก. ภาพกิจกรรม	31
ข.	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ชื่อโครงการ

การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

1.2 งบประมาณ

300,000 บาท

1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

ผู้รับผิดชอบ ดร.ชุมพล ชะนะมา

เบอร์โทรศัพท์ 086 – 3892202

อีเมล chanama1980@gmail.com, choomphon.n@nrru.ac.th

1.4 โปรดระบุความเชื่อมโยงกับแผนในระดับต่างๆ

1.4.1 ยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชโองบายระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น

1.4.2 เป้าหมายการดำเนินงานโครงการร่วมกันของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 38 แห่ง

1. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับเศรษฐกิจฐานราก

1.4.3 โครงการบริบทตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (พ.ศ. 2566-2570)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมยกระดับเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

1.4.4 ยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

1.4.5 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เศรษฐกิจฐานราก

1.4.6 แผนปฏิรูปประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

1.4.7 กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

2.การท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน

1.5 หลักการและเหตุผล

ในช่วงปี พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา ประเทศไทยเกิดกระแสการผลักดันให้ก้าวเข้าสู่เวที soft power หลายฝ่ายมองว่า soft power เป็นอำนาจที่เกิดจากการสร้างความนิยม สามารถเพิ่มปริมาณการค้ากับต่างประเทศ เหมือนที่หลายประเทศใช้ soft power ที่เกิดขึ้นจากสื่อทางวัฒนธรรมชักจูงให้คนทั้งโลกหันมาบริโภคสินค้าหรือ

เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศของตนได้ จากประเด็นนี้เอง รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญกับการสร้างฐานราก ความมั่นคงในการพัฒนาประเทศ ด้วยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ soft power ในแบบฉบับของท้องถิ่นตนเอง มาใช้ในการสร้างสรรค์ เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติในด้าน การจัดการ การประชาสัมพันธ์ การผลิต และการประกอบอาชีพ

จาก (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 เป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ คือ เสนอให้ พลิกโฉมประเทศไทยไปสู่ “เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” มีเป้าหมายที่สำคัญคือ การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญให้สูงขึ้น และสามารถตอบโจทย์พัฒนาการของเทคโนโลยีและสังคมยุคใหม่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการ เป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้เครือข่ายที่มีอยู่ในชุมชนเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความสามารถในการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ ทูทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ มาตรฐานมีความปลอดภัย โดยใช้งานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

การพัฒนาต่อยอดมรดกภูมิปัญญาไทยให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงขึ้นนั้นรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญมา โดยตลอด มีนโยบายที่ช่วยผลักดัน “Soft Power” ไทย เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยรัฐบาลเร่งเดินหน้า ส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทยใน 15 สาขา คือ 1) งานฝีมือและหัตถกรรม 2) ดนตรี 3) ศิลปะการแสดง 4) ทัศนศิลป์ 5) ภาพยนตร์ 6) การแพทย์และกระจายเสียง 7) การพิมพ์ 8) ซอฟต์แวร์ 9) การโฆษณา 10) การ ออกแบบ 11) การให้บริการด้านสถาปัตยกรรม 12) แฟชั่น 13) อาหารไทย 14) การแพทย์แผนไทย 15) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ขณะเดียวกันรัฐบาลไทยก็ผลักดันวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ 5 F ได้แก่ 1. อาหาร (Food) 2. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film) 3. ผ้าไทยและการออกแบบแฟชั่น (Fashion) 4. มวยไทย (Fighting) และ 5. การ อนุรักษ์และขับเคลื่อนเทศกาล ประเพณีสู่ระดับโลก (Festival) ซึ่งเชื่อว่าจะยังเป็นอีกหนึ่งอุตสาหกรรมส่งออก สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจหลังยุคโควิด-19 ที่สำคัญของไทย (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม, 2564 : 1)

นอกจากนี้แนวทางการดำเนินงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ยังกล่าวถึงนโยบายขับเคลื่อน โมเดลเศรษฐกิจใหม่ BCG มีการพัฒนาโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model) ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนา เศรษฐกิจใน 3 รูปแบบควบคู่กัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยอาศัยฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศอัน ประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม พร้อมกับการใช้ประโยชน์จากองค์ ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อผลักดันให้ประเทศมีการ

เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และสามารถกระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งได้อย่างทั่วถึง (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564 :2) เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจด้วย “ปัญญาสร้างสรรค์” เพื่อสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไทยให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากไทยมีจุดเด่นและความพร้อมด้านทุนวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะสมอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งศิลปหัตถกรรม ประเพณี สถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนที่มี “อัตลักษณ์” ของตนเอง นำมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์และงานฝีมือของคนไทย ก่อให้เกิดมูลค่าเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี และผลักดัน “Soft Power” ไทยด้วยการนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดสร้างสรรค์สินค้าและบริการ (Creative Culture) เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง

ด้วยภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาทางด้านการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ “มหาวิทยาลัยกับการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่” ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ตามวิถีชุมชน เพื่อขับเคลื่อนวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่คู่ชุมชน ในการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ท้องถิ่นโคราชให้ยั่งยืน และเพื่อเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น จากความสำคัญในด้านการพัฒนายกระดับพื้นที่อุทยานธรณีโคราช ในเขตพื้นที่สูงเนิน เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากในการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และส่งเสริมการเรียนรู้ภายในชุมชน นับเป็นแนวทางหนึ่งในการเสริมศักยภาพด้วยทุนทางวัฒนธรรม

อำเภอสีดา เป็นเขตการปกครองหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา ก่อนที่จะยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอนั้นอยู่ภายใต้การปกครองในเขตอำเภอบัวใหญ่ หลังจากนั้นจึงแยกตัวออกมาเป็นกิ่งอำเภอสีดา และอำเภอสีดาตามลำดับ อำเภอสีดาเป็นที่ตั้งของชุมชนเก่าแก่ มีประวัติความเป็นมาสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน ทำให้อำเภอสีดามีมรดกทางวัฒนธรรมตกทอดมาถึงคนรุ่นหลังหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสถาปัตยกรรม ศิลปะพื้นบ้าน คติชนวิทยา และประเพณีต่าง ๆ อาชีพหนึ่งที่อยู่คู่กับชาวสีดามาอย่างยาวนานนั่นคือ การทอผ้าไหม ซึ่งในปัจจุบันได้มีการรวมกลุ่มของผู้ทอผ้าไหมในเขตการปกครองตำบลต่าง ๆ ในอำเภอสีดา เพื่อประโยชน์ทางการค้าขายและการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มทอผ้าไหมที่ปรากฏในเขตอำเภอสีดา มีจำนวนมากกระจายไปยังตำบลต่าง ๆ อาทิเช่น ในเขตตำบลหนองตาตใหญ่ มีกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองตาตใหญ่ หมู่ที่ 1 กลุ่มหนองจะบกหม่อนไหม บ้านหนองจะบก หมู่ที่ 3 กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านดอนสะแบง หมู่ที่ 6 กลุ่มทอผ้าไหมบ้านเมืองสูง หมู่ที่ 8 และกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองเทียมพัฒนา หมู่ที่ 9 ในเขตตำบลสามเมือง มีกลุ่มทอผ้าไหม บ้านแฝก-โนนสำราญ หมู่ที่ 4 ในเขตตำบลสีดามีกลุ่มทอผ้าบ้านหญ้าคา หมู่ที่ 5 กลุ่มทอผ้าบ้านหนองแก หมู่ที่ 6 และกลุ่มทอผ้าบ้านหนองไข้เหี้ย หมู่ที่ 11 ตำบลสีดา ในเขต3 ตำบลโนนประดู่ มีกลุ่มพัฒนาเพื่อการผลิตผ้าไหมแม่บ้านบ้านเสว เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากภูมิปัญญาของท้องถิ่น หรือภายในชุมชนเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาใช้ในการผลิต อีกทั้งเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนา เป็นงานที่ทำด้วยมือ (Hand Made) และผู้ผลิตชุมชนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการผลิตสินค้านั้น ๆ ในเขตตำบลสีดาเองก็ได้มีการทอผ้าสำหรับนุ่งห่มใน

ครัวเรือน และนำจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP ซึ่งได้มีการนำลายหงอนไก่ และลายไก่แก้วเข้าไปไว้ในผ้าชิ้นด้วย แสดงถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความโดดเด่นของชุมชนเชิดชูสินค้าประจำหมู่บ้านให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวส่งเสริมการประกอบอาชีพของชาวอำเภอสีดา นอกเหนือจากการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพการทอผ้า นั่นก็คือทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทรัพยากรทางธรรมชาติและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์คือสิ่งดึงดูดใจที่จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวและรายได้ให้กับชุมชน ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ปรากฏในอำเภอสีดา แบ่งออกได้ 3 ประเภทคือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เช่น สวนภูมิรักษ์
2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนา เช่น วัดพระปรางค์สีดา วัดปฐมทองวนาราม และวัดบ่อไก่แก้ว เป็นต้น
3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม คือ วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมของชาวอำเภอสีดา ที่ประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมา รวมถึงกิจกรรม ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้เกิดการท่องเที่ยว อำเภอสีดามีศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยโคราชและชาวไทยอีสานอยู่ปะปนไปตามพื้นที่ มีศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปะการแสดงที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยโคราชได้แก่ เพลงโคราช และการแสดงวัฒนธรรมแบบชาวไทยอีสานคือการแสดงหมอลำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นโคราช มีภารกิจของมหาวิทยาลัยทางด้านการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ “มหาวิทยาลัยกับการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่” ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ตามวิถีชุมชน เพื่อขับเคลื่อนวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่คู่ชุมชน ในการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ท้องถิ่นโคราชให้ยั่งยืน และเพื่อเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้มีการฟื้นฟูและประยุกต์ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และนักท่องเที่ยวที่มาจากนอกพื้นที่ปรากฏในหลายโครงการ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตยกระดับสังคม สุขภาพ และเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และส่งเสริมการเรียนรู้ภายในชุมชน นับเป็นแนวทางหนึ่งในการเสริมศักยภาพด้วยทุนทางวัฒนธรรม โดยมีผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมา คณะผู้ดำเนินโครงการได้รับการอุดหนุนงบประมาณจากแหล่งทุนเพื่อบูรณาการพันธกิจทั้งด้านการวิจัย การบริการวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา หลายโครงการ อาทิ โครงการวิจัยภูมิปัญญาศิลปาชีพชนมเงินโคราช โครงการวิจัยการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ชุด สะออนเงิน ขนมเส้นบ้านประโดก โครงการวิจัยการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยนวัตกรรมทางวัฒนธรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนหมื่นไวย จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการโครงการฯ ดังกล่าวก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจนตามพื้นที่เป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เกิดภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น นับเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรม ที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล ชุมชน องค์กร ในการ

กระตุ้นจิตสำนึกรัก ภาคภูมิใจในท้องถิ่นและเสริมสร้างความรักความสามัคคีในชุมชน อีกทั้งยังถือเป็นการกระตุ้น การท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สามารถใช้สื่อสารเรื่องราวของชุมชนไปยังนักท่องเที่ยวได้ในมิติของการ สัมผัส คุณภาพ และพึงเสียง

สถานการณ์โควิด-19 ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการท่องเที่ยว สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ได้กำหนดนโยบายการฟื้นฟูและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ โดยให้นำมรดกภูมิปัญญาที่มีความหลากหลายในแต่ละภูมิภาคของประเทศมาสร้าง “คุณค่า” ด้วยการผนวกกับเรื่องราวที่สามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจากอดีต การ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไม่ได้เป็นเพียงแค่เครื่องมือในการถ่ายทอดประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่น แต่ ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างงานและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น รวมถึงสร้างเข้มแข็งของชุมชน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากการสังเคราะห์บริบทต่าง ๆ ของการพัฒนา ต่อยอด ภูมิปัญญา ท้องถิ่น อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อประโยชน์สู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่ามีช่องว่างในการดำเนินการและการทบทวนความต้องการของพื้นที่ ดังนี้ 1) ขาดการสังเคราะห์มรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรมท้องถิ่นอำเภอสีดา 2) ขาดการพัฒนาหลายทศวรรษเพื่อยกระดับมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ขาด ต้นแบบการพัฒนาวัฒนธรรม จากนวัตกรรมในท้องถิ่น 4) ขาดการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อจัดทำสื่อสร้างสรรค์เพื่อ รองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 5) ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม 5) ขาดการจัดทำ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนด้วยมรดกภูมิปัญญา

จากความสำคัญของปัญหาและความต้องการของพื้นที่ ทำให้เห็นความสำคัญอย่างยิ่งของการดำเนิน โครงการ “การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรมอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา” ที่จะเป็นการ พัฒนาต่อยอดจากฐานทรัพยากรและความพร้อมเดิมที่มีอยู่เพื่อพัฒนาในรูปแบบของการจัด การองค์ความรู้ทาง วัฒนธรรมในท้องถิ่นกับความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ของคณะผู้ดำเนินโครงการเพื่อสื่อสารเรื่องราวท้องถิ่น รองรับ การท่องเที่ยวในยุควิถีชีวิตปกติใหม่ โดยก่อให้เกิดผลกระทบคือ ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยผ่านองค์ความรู้ทางศิลปะ เป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยศิลปะและชุมชน เพื่อฟื้นฟูการ ท่องเที่ยวจากภาวะวิกฤติการแพร่ระบาดของโควิด-19 และนำไปสู่การขยายผลและใช้เป็นต้นแบบในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจฐานรากของชุมชน อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์และสืบสานทรัพยากรในท้องถิ่นและชุมชนด้วยงานศิลปะใน มิติต่าง ๆ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนพื้นฐานของความพอเพียงบนฐานวิถีชีวิตใหม่

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นและประสบการณ์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจเชิง สร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม ในจังหวัดนครราชสีมา คณะผู้ดำเนินโครงการจึงได้ขอรับการสนับสนุน งบประมาณภายใต้กรอบแผนยุทธศาสตร์และแผนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (พ.ศ. 2566-2570) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมยกระดับเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เพื่อสร้างความ เข้มแข็งให้กับชุมชน กลุ่มโครงการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน และโครงการพัฒนาพื้นที่

ต้นแบบ (Social Lab) และยังสามารถเป็นโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจ BCG ได้อีกในอีกมิติหนึ่ง โดยมีเป้าหมายเพิ่มความสามารถของชุมชนท้องถิ่น และสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจ และสังคมท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนนวัตกรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งการพึ่งตนเองและการจัดการตนเองตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยฐานทุนทางวัฒนธรรมผ่านการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาและประชาคมทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ภายใต้การกำหนดโจทย์การวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างกลไกประชาคมทางวัฒนธรรมด้วยการประสานสร้างความร่วมมือระหว่าง 3 กลุ่มเป้าหมาย คือ คนคืนถิ่น/คนรุ่นใหม่ ช่างฝีมือท้องถิ่น/ศิลปินพื้นบ้าน และผู้ประกอบการวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและติดตั้งองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมและผู้ประกอบการวัฒนธรรมที่สามารถผสมผสานและนำองค์ความรู้ไปสู่การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการทางวัฒนธรรม 2) การพัฒนาผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจผ่านการผลิตสินค้าและบริการเชิงวัฒนธรรมด้วยคุณค่าของทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ 3) การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของทุนทางวัฒนธรรมและรายได้รวมถึงคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายในระดับครัวเรือน เพื่อเป็นข้อมูลตั้งต้น (Baseline) ในการประเมินผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มเป้าหมาย และ 4) เสริมสร้างพลัง (Empowerment) การเกาะเกี่ยวทางสังคมระหว่างคนรุ่นเก่าคนรุ่นใหม่ และสำนักท้องถิ่นบนฐานทุนวัฒนธรรมจึงได้มีการพัฒนาโครงการภายใต้ชื่อ “การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา” เพื่อการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

โครงการ “การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา” เป็นโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางวัฒนธรรมจากการใช้องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม องค์ความรู้ทางด้านศิลปะ การออกแบบ องค์ความรู้ทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ และทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วยการจัดกิจกรรมจำนวน 4 กิจกรรมได้แก่

- กิจกรรมที่ 1 การสร้างสรรค์นวัตกรรมต้นแบบทางวัฒนธรรม ด้านการออกแบบลายผ้าประจำถิ่น
- กิจกรรมที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรม
- กิจกรรมที่ 3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม
- กิจกรรมที่ 4 การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ การส่งเสริมการตลาดและการท่องเที่ยว

1.6 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.6.1 เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอสีดา ผ่านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.6.2 เพื่อส่งเสริม พัฒนาให้คนในชุมชนสามารถสร้างสรรค์ผลงานจากทุนทางวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ และได้มาตรฐาน

1.6.3 เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น บริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่น

1.7 เป้าหมายของตัวชี้วัดความสำเร็จ

เชิงปริมาณ

1. มีนวัตกรรมทางวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่า 5 ราย
2. ได้นวัตกรรมทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ การบริการทางวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่า 5 รายการ
3. เกิดพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ด้วยทุนทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 แห่ง
4. ได้สื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารการตลาด ไม่น้อยกว่า 3 ชิ้น
5. มีการบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 5 หลักสูตร
6. เกิดองค์ความรู้ต่ออาจารย์และนักศึกษาที่ดำเนินการร่วมกับชุมชนในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

เชิงคุณภาพ

1. ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดความตระหนักรู้และมีแนวคิดในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนามรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นตนให้มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
2. เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันห่วงโซ่วัฒนธรรมระหว่างผู้ดำเนินโครงการ ผู้สูงอายุ ประชาชนชาวบ้านและคนรุ่นใหม่
3. นักศึกษามีประสบการณ์ การทำงานร่วมกับหน่วยงานและบุคคลอื่นในชุมชน สามารถนำไปต่อยอด พัฒนาศักยภาพของตนเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนอย่างยั่งยืน

1.8 กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์

นักเรียน 80 คน

นักศึกษา 40 คน

ประชาชน และผู้สูงอายุ 40 คน

ครู 10 คน

1.9 พื้นที่ดำเนินการ

บ้านแฝก - โนนสำราญ ตำบลสามเมือง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 2

รายละเอียดการดำเนินงาน

2.1 กิจกรรมที่ดำเนินการ

กิจกรรมภายใต้โครงการการมีรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นเตรียมพร้อม ก่อนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ คณะผู้ดำเนินโครงการ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ และประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน ก่อนที่จะเริ่มการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ประกอบไปด้วยกิจกรรม 1 กิจกรรม คือ

1) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิด และสอบถามความต้องการของชุมชน

เวลา : 08.00 – 17.00 น. ในวันที่ 20 มีนาคม 2566

สถานที่ : ที่ว่าการอำเภอเสีตา และ ศูนย์ทอผ้าไหมบ้านแฝก - โนนสำราญ

ลักษณะกิจกรรม : แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิด และสอบถามความต้องการของชุมชน

รายละเอียด : คณะผู้ดำเนินโครงการฯ ลงพื้นที่ ณ อำเภอเสีตา จังหวัดนครราชสีมา รับฟังความต้องการของชุมชน ระดมความคิด และวางแผนการดำเนินการในการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆร่วมกันตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม อำเภอเสีตา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 3 กลุ่มคือ 1) หน่วยราชการในพื้นที่ คือ ปลัดอาวุโสอำเภอเสีตา และนักวิชาการพัฒนาชุมชน อำเภอเสีตา 2) กลุ่มทอผ้าบ้านแฝก - โนนสำราญ 3) นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลและความต้องการของชุมชน ในการพัฒนาเอกลักษณ์ผ้าทอลายไก่อ้วให้มีความโดดเด่นและเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ร่วมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ศูนย์จำหน่ายผ้าทอ คัดค้านการแสดงจากวรรณกรรมท้องถิ่น การจัดการโฮมสเตย์และการส่งเสริมการขายผ่านระบบออนไลน์

โดยการดำเนินการในครั้งนี้เป็นที่สะท้อนความต้องการจากชุมชนที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เข้าไปช่วยพัฒนา ต่อยอด หนุนเสริมจุดเด่นในชุมชนให้เกิดเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่ชัดเจน และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มต่อยอดจากวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองโดยใช้องค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยเข้าไปพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ และการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม ของชุมชนของตนเองให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

**ขั้นตอนที่ 2 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลและจัดกิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้การสร้างสรรค์นวัตกรรม
ต้นแบบ ด้านการออกแบบลายผ้าประจำถิ่น ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ**

1) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมต้นแบบทาง
วัฒนธรรม ด้านการออกแบบลายผ้าประจำถิ่น

เวลา : 08.00 – 17.00 น. ในวันที่ 6 - 7 พฤษภาคม 2566

สถานที่ : ศูนย์ทอผ้าไหมบ้านแฝก - โนนสำราญ ตำบลสามเมือง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะกิจกรรม : แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิด และบรรยายเรื่องการสร้างสรรค์ออกแบบลายผ้า
ประจำถิ่น

รายละเอียด : คณะผู้ดำเนินโครงการฯ ลงพื้นที่ อาคารกลุ่มทอผ้าไหมบ้านแฝก-โนนสำราญ อำเภอสีดา
จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับวิทยากร ได้แก่ 1) ผศ.ดร.กิตติกรณ์ นพอุดมพันธ์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2) อาจารย์วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์ อดีตผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
และ 3) คุณณกรณ์ ตั้งหลัก ที่ปรึกษากรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดการบรรยาย และแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ ระดมความคิด เกี่ยวกับประเด็นการสร้างสรรค์ออกแบบลายผ้าประจำถิ่น จากตัวแทนกลุ่มทอผ้าไหม
จำนวน 12 กลุ่ม และกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจ

2) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างสรรค์นวัตกรรมต้นแบบลายผ้าประจำถิ่น อ.สีดา จ.นครราชสีมา

เวลา : 08.00 – 17.00 น. ในวันที่ 6 - 7 พฤษภาคม 2566

สถานที่ : ศูนย์ทอผ้าไหมบ้านแฝก - โนนสำราญ ตำบลสามเมือง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะกิจกรรม : ทดลองออกแบบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิด การสร้างสรรค์นวัตกรรมต้นแบบลายผ้าประจำถิ่น อ.สีดา จ.นครราชสีมา

รายละเอียด : กลุ่มผู้ทอผ้า และกลุ่มเยาวชน ร่วมกันทดลองออกแบบลายผ้าประจำถิ่นด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่คณะผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ให้ เพื่อเป็นการระดมความคิด และทดลองสร้างสรรค์ลายผ้าอัตลักษณ์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีวิทยากรคือ 1) ผศ.ดร.กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ 2) อาจารย์วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์ อดีตผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม และ 3) คุณณกรณ์ ตั้งหลัก ที่ปรึกษากรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนานวัตกรรมการผลิตผ้าอัตลักษณ์ไก่อั้วสีดา และเทคนิคการทอผ้า ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

เวลา : 08.00 – 17.00 น. ในวันที่ 1 – 2 กรกฎาคม 2566

สถานที่ : ศูนย์ทอผ้าไหมบ้านแฝก - โนนสำราญ ตำบลสามเมือง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะกิจกรรม : การสร้างสรรค์นวัตกรรมต้นแบบลายผ้าประจำถิ่น อ.สีดา จ.นครราชสีมา และ พัฒนานวัตกรรมเทคนิคการทอผ้าแบบ มัด มับ ไม

รายละเอียด : กลุ่มผู้ทอผ้า และวิทยากร ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมต้นแบบลายผ้าประจำถิ่น อ.สีดา จ.นครราชสีมา และพัฒนานวัตกรรมเทคนิคการทอผ้าแบบ มัด มับ ไม จากที่ได้ร่วมกันออกแบบไว้ในกิจกรรมที่ผ่านมา รวมถึงการทดสอบการย้อมผ้าในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อหาความแตกต่างและสร้างเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของอำเภอสีดา โดยมีวิทยากรคือ 1) ผศ.ดร.กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ 2) อาจารย์วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์ อดีตผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม และ 3) คุณณกรณ์ ตั้งหลัก ที่ปรึกษากรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การเสริมสร้างการเป็นผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรมและส่งเสริมการตลาดและการท่องเที่ยว ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาช่องทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วยการดำเนินกิจกรรม 3 กิจกรรม คือ

1) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ การส่งเสริมการตลาดและการท่องเที่ยว

เวลา 08.30 – 16.00 น. วันที่ 23 – 24 มิถุนายน 2566

สถานที่ : ณ โรงเรียนสตรีวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะกิจกรรม : การสร้างสรรค์นวัตกรรมต้นแบบลายผ้าประจำถิ่น อ.สีดา จ.นครราชสีมา และพัฒนา นวัตกรรมเทคนิคการทอผ้าแบบ มัด มับ ไม

รายละเอียด : การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ การส่งเสริมการตลาดและการท่องเที่ยว โดยนำเสนอการแสดงศิลปวัฒนธรรม เพื่อสร้างความตระหนักถึงมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักจากนั้นจึงเข้าสู่การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ด้านการส่งเสริมการตลาด เรื่องพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบออนไลน์ โดย ดร.ชุมพล ชะนะมา หัวหน้าโครงการฯ และนายพีรดนัย ชันชัยภูมิ นักประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยว เรื่องพัฒนาการถ่ายภาพและจัดองค์ประกอบศิลป์เพื่อการนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่น โดย นางสาวกอบแก้ว บุญกลาง รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และนายปริญญา นาทินักวิชาการโสตทัศนศึกษา สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

2) กิจกรรมพัฒนาช่องทางส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างความตระหนักรู้ในมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น
อำเภอสีดา

กิจกรรมเดินแฟชั่นโชว์ และจัดนิทรรศการ ในงาน “สานศิลป์ถิ่นโคราช”
จะจัดขึ้นในวันที่ 18 – 19 สิงหาคม 2566 ณ ศูนย์การค้าเทอร์มินอล 21 โคราช

ภายใต้โครงการประกวดร้องเพลงโคราช
ด้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖
"สืบสาน ส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทพวโคราช" โดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
โครงการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

๑๘ - ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๖
ณ ชั้น C ไทเปลา สแควร์ ศูนย์การค้าเทอร์มินอล 21 โคราช

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

3) กิจกรรมพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารการตลาด ประกอบไปด้วยสื่อดิจิทัล 3 ชิ้น คือ

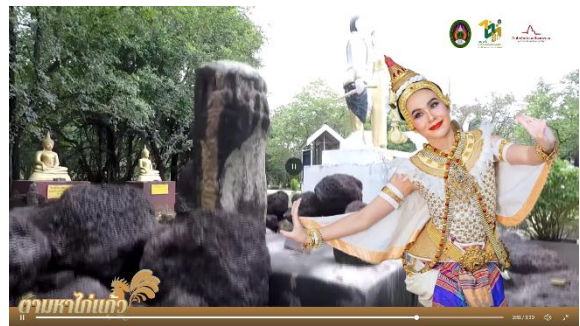
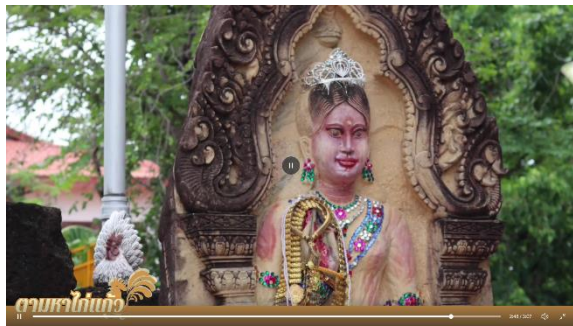
1. ชื่อ “สี่ดา เมืองต้องห้าม...พลาด” รายละเอียด : เนื้อหาเป็นการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่สำคัญต่างๆ ในอำเภอสี่ดา จังหวัดนครราชสีมา มีความยาว 4 นาที

2. ชื่อ “มัด มับไม ไก่แก้ว” รายละเอียด : เนื้อหาเป็นการอธิบายถึงมรดกการทอผ้าไหมของอำเภอสี่ดา และนวัตกรรมการคิดลายไก่แก้วสี่ดา การคิดเทคนิคการทอแบบ มัด มับไม ไก่แก้ว และการทอมัดหมี่ห่อม มีความยาว 4.20 นาที

3. ชื่อ “ตามหา...ไก่แก้ว” รายละเอียด : เนื้อหาเป็นการเล่าเรื่องราวของนิทานพื้นบ้าน “กำพ้อไก่แก้ว” ซึ่งเป็นนิทานพื้นบ้านประจำถิ่นของอำเภอสีดา และยังเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมในการดำเนินโครงการฯ มีความยาว 4 นาที

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรม และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย กิจกรรม 2 กิจกรรม คือ

1) กิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาสู่ักเล่าเรื่อง สร้างนวัตกรรมทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นใหม่

เวลา : 08.00 – 17.00 น. ในวันที่ 1 – 2 กรกฎาคม 2566

สถานที่ : ศูนย์ทอผ้าไหมบ้านแฝก - โนนสำราญ ตำบลสามเมือง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะกิจกรรม : สังเกตการณ์ การทอผ้าของกลุ่มทอผ้าใหม่ๆ และเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกกระบวนการคิดและพูด

รายละเอียด : นำนักเรียนที่มีความสนใจทางด้านวัฒนธรรม และมีทักษะทางการเล่าเรื่อง การพูด และมีความสนใจในการจะพัฒนาเป็นนักเล่าเรื่องจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง เข้าร่วมสังเกตการณ์การสร้างสรรค์นวัตกรรมลายผ้าไก่แก้ว อัตลักษณ์อำเภอสีดา หลังจากนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมประจำถิ่นของแต่ละคน และได้ออกแบบเส้นทาง หรือจุดท่องเที่ยววนชุมชนของตนตามความสนใจของแต่ละบุคคล

2) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น และพัฒนานวัตกรรมคนรุ่นใหม่

เวลา 08.30 – 16.00 น. วันที่ 10 – 11 สิงหาคม 2566

สถานที่ โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

รายละเอียดกิจกรรม : เป็นกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองให้แก่กลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ เพื่อต่อยอดให้เป็นนวัตกรรมทางวัฒนธรรมในอนาคต โดยใช้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอำเภอสีดาเป็นแรงบันดาลใจ ผสมกับองค์ความรู้จากคณาจารย์ และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเยาวชนโรงเรียนสีดาวิทยาที่มีความสนใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 การเล่าเรื่องท้องถิ่นส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนวัตกรรมคนรุ่นใหม่ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยงานศิลปะ สำหรับนวัตกรรมคนรุ่นใหม่

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาศิลปะการแสดงเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์อำเภอสีดา สำหรับนวัตกรรมคนรุ่นใหม่

วิทยากร ประกอบด้วย

1. ดร.ชุมพล ชะนะมา รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม / อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย
2. ผศ.ดร.สืบศักดิ์ สิริมงคลกาล รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม / อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
3. ผศ.ดร.นวลรวี กระจ่างทอง อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย
4. ผศ.สกุลรัตน์ อ่อนสันเทียะ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย
5. อาจารย์ชมชนก ธนาวิราภรณ์ ผู้อำนวยการศูนย์บริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป / อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ
6. นายชุตินันท์ ทองคำ รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม / ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศูนย์เรียนรู้และพิพิธภัณฑ์
7. นักศึกษา จากหลักสูตรฯ ที่เกี่ยวข้องจำนวน 15 คน

ในการดำเนินโครงการได้รับสมัครนักเรียนที่มีความสนใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีทักษะทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการเล่าเรื่องด้วยภาษาไทย ทักษะการแสดงนาฏศิลป์ และทักษะทางศิลปะการวาดภาพ เข้าร่วมกิจกรรม จำนวนกลุ่มละ ไม่เกิน 20 คน รวมถึงได้รับความอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนสีดาวิทยาในการดำเนินกิจกรรม เป็นห้องขนาดใหญ่สำหรับการเรียนรู้ภาคทฤษฎี 1 ห้อง และห้องขนาดเล็ก สำหรับการฝึกปฏิบัติตามกิจกรรมข้างต้น จำนวน 4 ห้อง ซึ่งมีเงื่อนไขในการเข้าอบรมฯ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ต้องถ่ายภาพสถานที่ , ผลิตภัณฑ์ หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง จำนวนคนละ 2 ภาพ (ที่แตกต่างกัน) เพื่อใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 ผลผลิตจากการดำเนินโครงการ (Output)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. มีนวัตกรรมทางวัฒนธรรม	ราย	ไม่น้อยกว่า 5
2. ได้นวัตกรรมทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ การบริการทางวัฒนธรรม	รายการ	ไม่น้อยกว่า 5
3. เกิดพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ด้วยทุนทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น	แห่ง	1
4. ได้สื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารการตลาด	ชิ้น	ไม่น้อยกว่า 3
5. มีการบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	หลักสูตร	5
6. เกิดองค์ความรู้ต่ออาจารย์และนักศึกษาที่ดำเนินการร่วมกับชุมชนในด้านต่าง ๆ	ด้าน	5

2.3 ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. ระบบการสร้างกลไกและความร่วมมือของประชาคมทางวัฒนธรรม	ระบบ	1
2. ระบบการสร้างนวัตกรรม นวัตกรรม และผู้ประกอบการทางวัฒนธรรมในชุมชน	ระบบ	1
3. ระบบการผลิตสื่อสารสนเทศในการสื่อสารการตลาด	ระบบ	1
4. การสร้างองค์ความรู้จากทุนทางวัฒนธรรม และเครือข่ายการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการการวิจัยและการเรียนการสอนระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคีเครือข่ายภาครัฐในพื้นที่ท้องถิ่น	ชุดความรู้	1

2.4 ผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดประกอบการดำเนินงาน TOR (อยู่ในระหว่างการดำเนินงาน)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน

2.5 หน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมดำเนินโครงการ

2.5.1 อำเภอสีดา

2.5.2 โรงเรียนสีดาวิทยา

2.5.3 กลุ่มทอผ้าไหมบ้านแฝก - โนนสำราญ ตำบลสามเมือง อำเภอสีดา

2.5.4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.5.5 กรมหม่อนไหม

2.6 จำนวนองค์ความรู้/ ชุดความรู้ที่นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

2.6.1 การออกแบบลายผ้า

2.6.2 การย้อมสีผ้า

2.6.3 การทอผ้าแบบมัดหมี่, มับไม

2.6.4 การเล่าเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น (ภาษาไทย/ ภาษาอังกฤษ)

2.6.5 การผลิตสื่อสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ

2.6.6 ศิลปะการแสดงท้องถิ่น

2.6.7 ศิลปศึกษา

2.7 จำนวนรายวิชาที่มีการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ระบุว่าได้มีการบูรณาการกับการเรียน การสอนที่รายวิชา)

(อยู่ในระหว่างการดำเนินงานรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชาที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ จำนวน 5 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์

บทที่ 3

สรุปผลการดำเนินงาน

(อยู่ในระหว่างการดำเนินงาน)

3.1 สรุปผล

เชิงปริมาณ

1. มีนวัตกรรมทางวัฒนธรรม 8 ราย
2. ได้นวัตกรรมทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ การบริการทางวัฒนธรรม 5 รายการ
3. เกิดพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ด้วยทุนทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น 2 แห่ง
4. ได้สื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารการตลาด 3 ชิ้น
5. มีการบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 5 หลักสูตร
6. เกิดองค์ความรู้ต่ออาจารย์และนักศึกษาที่ดำเนินการร่วมกับชุมชนในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

เชิงคุณภาพ

สรุปในภาพรวมของการดำเนินโครงการ (ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ)

.....
.....

3.2 องค์ความรู้ นวัตกรรมที่เกิดจากการดำเนินโครงการ

3.3 ปัญหาอุปสรรค

3.4 ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก

(อยู่ในระหว่างการดำเนินงาน)

ภาพกิจกรรม

อื่นๆ